

RDA

Resources **D**escription and **A**ccess
nová katalogizační pravidla v české praxi

Jaroslava Svobodová
NK ČR
září 2014

RDA

- = nový standard pro bibliografický popis zdrojů (dokumentů)
- nahrazují AACR2R
- vycházejí z FRBR a FRAD
- částečně nová/jiná terminologie (zdroj-dokument, popisná-jmenná katalogizace, autorizovaný selekční údaj-záhlaví, preferovaný-unifikovaný název, ...)
- struktura podle entit (dílo, vyjádření, provedení, jednotka) a jejich atributů a vztahů

RDA a formáty

- přechod na RDA řeší MARC 21
- UNIMARC neřeší a konverze není jednoznačná či možná
- doporučujeme vyměnit UNIMARC za MARC 21 – podpora ÚKR, 2014 vyhlášeno 2. kolo VISK, 2015 VISK
- není třeba měnit všechny moduly systému, ale jen ty, které souvisejí s katalogizací, systémy nabízí i slevy 😊

RDA v Česku

- PS pro jmenné zpracování – stanovuje a řídí katalogizační politiku:
- leden 2011 upozorňuje na přechod na RDA
- 21.11.2013 schválila harmonogram přechodu na RDA, Minimální záznam pro textové monografické zdroje, Doporučený záznam pro textové monografické zdroje
- 25.6.2014 stanovila zákl. národní interpretace - princip hlavního záhlaví, interpunkce ISBD, počet uváděných autorů, zjednodušení 264 v MZ pro SK

Harmonogram

- **2014:** schválení minimálních záznamů pro pokračující a speciální zdroje a pro analytický popis, vytvoření základní metodiky bibl. popisu, vydání tištěných dodatků MARC 21, technická příprava knihovních systémů a SK na přechod na RDA
- **2015:** e-learningové kurzy, školení školitelů, přechod na zpracování podle RDA – 1. duben

- minimální záznam RDA/MARC 21 pro textové monografické zdroje
- <http://www.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/zpracovani-fondu/katalogizacni-politika/minimalni-zaznam-rda>
- doporučený záznam RDA/MARC 21 pro textové monografické zdroje
- <http://www.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/zpracovani-fondu/katalogizacni-politika/doporuceny-zaznam-rda-1>

RDA a Souborný katalog ČR

- záznamy předávané do SK ČR do 31.3.2015 musí být zpracovány zásadně podle AACR2
- od 1.4 2015 musí být do SK ČR dodávané nové záznamy (katalogizované de visu) zpracovány podle RDA
- záznamy z retrokonverze budou až do jejího skončení přijímány v AACR2R; tyto dávky musí být po dohodě zasílány zvlášť a výrazně označeny
- vzhledem k tomu, že UNIMARC pro RDA nevyhovuje, bude jej SK ČR přijímat pouze po přechodné období, tj. 12 měsíců od zavedení RDA do české katalogizační praxe
- záznamy, které budou po 1.4.2015 dodány do SK ČR v RDA, nebude SK ČR schopen vydávat ke sdílení v UNIMARCu v uspokojivé kvalitě

Nejvýznamnější změny v popisu oproti AACR2R

- za pramen popisu je považován celý zdroj, ale i nadále jsou stanoveny preferované prameny popisu, primární zůstává titulní stránka, obrazovka, atd.
- bibliografické údaje se přepisují do záznamu přesně tak, jak se vyskytují na zdroji, tj. žádné zkracování slov, výpustky, nahrazování slovních vyjádření číslicemi, opravy nepřesností a chyb tisku (správný údaj do poznámky nebo jako další selekční údaj)
- obecné označení druhu dokumentu (v MARC 21 pole 245\$h) je nahrazeno modernějšími, podrobnějšími údaji o typu obsahu, média a nosiče (v MARC 21 nová pole 336, 337 a 338)

- změna pojetí a rozšíření zápisu nakladatelských údajů (v MARC 21 přechod z pole 260 na 264), jsou více rozlišovány jednotlivé funkce při tvorbě a zveřejnění díla na úrovni provedení
- uvádění všech autorů díla a vyjádření uvedených na předepsaném prameni popisu, tj. velmi významné rozšíření počtu popisných i selekčních údajů
- zápis vztahů mezi entitami na úrovni provedené dílo a provedené vyjádření je povinným údajem, tzn. značné rozšíření použití autorizovaných selekčních údajů typu autor-název a preferovaný (unifikovaný) název
- změny v tvorbě autorizované formy jména, ať již osobního jména, tak korporace, v tvorbě autorizovaných údajů typu autor-název a preferovaný název

Úplný příklad

020 \$a 978-80-86573-30-4 (váz.) \$z 80-86573-30-4

040 \$a ABA001 \$b cze

1001 \$a Shakespeare, William, \$d 1564-1616 \$7 jn19981002129 \$4 aut

24010 \$a Hamlet. \$l Česky & Anglicky \$7 aun2007420096

24510 \$a Hamlet, princ dánský = \$b Hamlet, prince of Denmark / \$c William Shakespeare ; [přeložil Jiří Josek]

24631 \$a Hamlet, prince of Denmark

250 \$a 3., přeprac. vyd.

260 \$a Praha : \$b Romeo, \$c [2012]

300 \$a 253 s. : \$b barev. il. ; \$c 22 cm + \$e 1 CD-ROM

504 \$a Obsahuje bibliografické odkazy

546 \$a Souběžný anglický text

7001 \$a Josek, Jiří, \$d 1950- \$7 jo2001100420\$4 trl

020 \$a 978-80-86573-30-4 \$q(váz.) \$z 80-86573-30-4

040 \$a ABA001 \$b cze \$e rda (+LDR/18 kód i)

1001 \$a Shakespeare, William, \$d 1564-1616 \$7 jn19981002129 \$e autor

24510 \$a Hamlet, princ dánský = \$b Hamlet, prince of Denmark / \$c William Shakespeare ; přeložil Jiří Josek

24631 \$a Hamlet, prince of Denmark

250 \$a Třetí, přepracované vydání

264 1 \$a Praha : \$b Romeo, s.r.o., \$c [2012]

264 4 \$c©2010

300 \$a 253 stran : \$b barevné ilustrace ; \$c 22 cm + \$e 1 CD-ROM

336 \$a text \$2 rdacontent

337 \$a bez média \$2 rdamedia \$3 kniha

337 \$a počítač \$2 rdamedia \$3 CD-ROM

338 \$a svazek \$2 rdacarrier \$3 kniha

338 \$a počítačový disk \$2 rdacarrier \$3 CD-ROM

504 \$a Obsahuje bibliografické odkazy

546 \$a Souběžný anglický text

7001 \$a Josek, Jiří, \$d 1950- \$7 jo2001100420 \$e překladatel

70012 \$a Shakespeare, William, \$d 1564-1616. \$t Hamlet. \$l Česky \$7 aun2006373422

70012 \$a Shakespeare, William, \$d 1564-1616. \$t Hamlet. \$l Anglicky \$7 aunXXXX

Dílčí příklad

5 autorů na titulní stránce

.

24500 \$a Algebraic methods in quantum logic / \$c Michal Botur ... [et al.]

.

.

7001 \$a Botur, Michal \$7 jx20111111009 \$4 aut

1001 \$a Botur, Michal \$7 jx20111111009 \$e autor

24010 \$a Algebraic methods in quantum logic \$7 aunXXXXXX

24510 \$a Algebraic methods in quantum logic / \$c Michal Botur, Ivan Chajda, Radomír Halaš, Jan Kühr, Jan Paseka

.

7001 \$a Chajda, Ivan, \$d 1946- \$7 xx0001032 \$e autor

7001 \$a Halaš, Radomír, \$d 1967- \$7 ola2002157979 \$e autor

7001 \$a Kühr, Jan \$7 mzk2008433877 \$e autor

7001 \$a Paseka, Jan, \$d 1962- \$7 mub2010589590 \$e autor

Dílčí příklad

7 editorů na titulní stránce

.

24504 \$a The Oxford handbook of philosophy and psychiatry /edited by K.W.M. Fulford ... [et al.]

.

.

7001 \$a Fulford, K. W. M. \$7 xx0119018 \$4 edt

1300 \$a *Oxford handbook of philosophy and psychiatry* \$7 uunXXXXX

24504 \$a The Oxford handbook of philosophy and psychiatry /edited by K.W.M. Fulford , Martin Davies, Richard G.T. Gipps, George Graham, John Z. Sadler, Giovanni Stanghellini and Tim Thornton

.

7001 \$a Fulford, K. W. M. \$7 xx0119018 \$e editor

7001 \$a Davies, Martin, \$d 1950- \$7 jnXXX \$e editor

7001 \$a Gipps, Richard G.T. \$7 jnXXX \$e editor

7001 \$a Graham, George, \$d 1945- \$7 jx20060927002 \$e editor

7001 \$a Sadler, John Z., \$d 1953- \$7 jnXXX \$e editor

7001 \$a Stanghellini, Giovanni, \$d 1960- \$7 mub2014806530 \$e editor

7001 \$a Thornton, Tim \$q (Timothy), \$d 1965- \$7 mub2011624680 \$e editor

Vše důležité najdete

1. na www Katalogizační politika
<http://www.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/zpracovani-fondu/katalogizacni-politika/rda>
2. pro školení a rady se obračejte na zástupce krajských knihoven a další členy PS jmenné ve vašem kraji či oboru
3. RDA toolkit – v angličtině, placený přístup, něco i v neplacené zóně (příklady, mapování)

- **Zásadní** změna? **ANO**, ale ... některá pravidla zůstala stejná, jiná jen mírně upravená, jiná opravdu nová, ale žádaná
- Sice: katalogizátoři – více práce především na doporučené a úplné úrovni, knihovny – náklady na změny
- Ale: knihovny – mezinárodní sdílení záznamů, zobrazování obálek bez problémů s AZ
- a uživatelé – **lepší vyhledávání a zpřístupnění zdrojů**

Děkuji za pozornost

jaroslava.svobodova@nkp.cz